

การปรับปรุงพระธาตุทะเลเม่นชัยเป็นสถานที่ท่องเที่ยว

เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย จังหวัดบุรีรัมย์

เนื่องจากในปี 2544 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศ เพื่อเพิ่มรายได้กระตุ้นเศรษฐกิจและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศให้นักท่องเที่ยวจากทั่วภูมิภาคได้รับทราบ ดังนั้นเทศบาลตำบลทะเลเม่นชัยจึงเกิดแนวคิดที่จะพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เป็นที่ยอดนิยม ประกอบกับภูมิภาคอีสานยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่สามารถเปิดให้มีการเที่ยวชม เช่น แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ น้ำตก ทะเล ฯลฯ ดังนั้นผู้บริหารเทศบาลตำบลทะเลเม่นชัยเห็นถึงความสำคัญเชิงประวัติศาสตร์ที่สำคัญขององค์พระธาตุทะเลเม่นชัย ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2532 บริเวณพระธาตุมีสภาพมรณะ มีต้นไม้ใหญ่หลากหลาย รวมทั้งประชาชนได้ให้ความเคารพสักการะโดยตลอด จึงควรเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: ลำปลายมาศ

จังหวัด: บุรีรัมย์

ประชากร: 4,498 คน

พื้นที่: 8.76 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
เทศบาลตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ปี 2544 เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัยจัดทำ "การปรับปรุงวัดพระธาตุทะเลเม่นชัยเป็นสถานที่ท่องเที่ยว" เพื่อพัฒนาวัดพระธาตุทะเลเม่นชัยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดบุรีรัมย์ และเป็นแหล่งรวมศรัทธาและแหล่งความรู้ทางศาสนาของคนอีสาน

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

- การดำเนินงานด้านการปรับปรุงสถานที่ โดยดำเนินการดังต่อไปนี้
 - ปรับปรุงภูมิทัศน์พระธาตุเจดีย์ใหญ่
 - ก่อสร้างสวนดอกไม้ พร้อมศาลาพักผ่อน จำนวน 4 หลัง
 - ทำขุมประดู่ป่าพระธาตุ
 - สร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และทางเดินคันหิน เพื่อความสะดวกในการเดินทางจากถนนใหญ่เข้าไปนมัสการพระธาตุ
 - วางระบบประปา ไฟฟ้า พร้อมวางท่อระบายน้ำและบ่อพักน้ำ
 - ขุดคลองพร้อมเขื่อนตลิ่งกันพัง
- แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการฯ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ปลัดเทศบาล ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ธุรการ และตัวแทนชุมชน 2 คน ทำหน้าที่ตรวจสอบความคืบหน้าของงานปรับปรุงสถานที่
- ประชาสัมพันธ์ให้พระธาตุทะเลเม่นชัยเป็นที่รู้จักในระดับสาธารณะมากขึ้น โดยดำเนินกิจกรรมใน 3 ลักษณะ คือ
 - (1) การจัดประเพณีไหว้พระธาตุทะเลเม่นชัยขึ้น แต่เดิมประเพณีไหว้พระธาตุก็มีอยู่ก่อนแล้ว แต่เทศบาลได้เข้าไปคิดรูปแบบกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นด้วย โดยเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2546 ที่ผ่านมา ได้เสนอโครงการจัดประเพณีไหว้พระธาตุ ไปที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณ 50,000 บาท โครงการดังกล่าวประกอบด้วย กิจกรรมตามประเพณีเช่น รดน้ำดำหัว และการประกวดกลองยาว มีการออกร้านค้าจากท้องถิ่นต่างๆ และการตรวจสุขภาพสำหรับผู้ที่เที่ยวชมงานโดยสถานีอนามัย เป็นต้น

- (2) การประชาสัมพันธ์ท้องถิ่นในรูปของคำขวัญประจำอำเภอ อันมีการระบุชื่อพระธาตุทะเลเม่นชัยเป็นสำคัญ ความว่า **"ล้าปลายมาศไหลผ่าน ข้าวสารหอมมะลิ นิคมอุตสาหกรรม ชื่นน่านกนกชัย ชื่อเสียงปั้นหม้อ สิ่งทอไหมไทย เจดียใหญ่ทะเลเม่นชัย"**
- (3) การประชาสัมพันธ์พระธาตุในวารสารการท่องเที่ยว เช่น แปซิฟิกรีวิว (ฉบับพิเศษ) "เที่ยวเมืองปราสาทหิน: แดนโบราณอีสานใต้" นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์
4. เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัยรับหน้าที่ในการบำรุงดูแลสถานที่ท่องเที่ยว โดยจะจัดเจ้าหน้าที่มาดูแล รวมทั้งการลงทุนและซ่อมแซมที่เกิดขึ้นภายหลัง เช่น การต่อไฟฟ้า ประปา ฯลฯ

การระดมทรัพยากร

- เงินสนับสนุนโครงการ**
1. ปี 2545 ได้รับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 8,254,000 บาท .
 - ปรับปรุงภูมิทัศน์พระธาตุเจดีย์ใหญ่
 - ก่อสร้างสวนดอกไม้ พร้อมศาลาพักผ่อน จำนวน 4 หลัง
 - ทำซุ้มประตูป้ายพระธาตุ
 - สร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และทางเดินคันหิน เพื่อความสะดวกในการเดินทางจากถนนใหญ่เข้าไปนมัสการพระธาตุ
 - วางระบบประปา ไฟฟ้า พร้อมวางท่อระบายน้ำและบ่อพักน้ำ
 - ชุดคลองพร้อมเขื่อนดลิ่งกันพัง
 2. ปี 2545 เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัยในการสนับสนุนงบประมาณจำนวน 100,000 บาท ในการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้
 3. ปี 2546 องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ให้การสนับสนุนงบประมาณ 50,000 บาท สำหรับจัดประเพณีไหว้พระธาตุ
 4. ปี 2547 เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัยให้การสนับสนุนงบประมาณปีละ 50,000 บาท สำหรับจัดประเพณีไหว้พระธาตุ
 5. รับผิดชอบค่าใช้จ่ายน้ำไฟในแต่ละเดือน เพราะรายได้ที่จะเข้ามาจากศรัทธา ก็จะเป็นส่วนที่วัดจะเป็นผู้ดูแล ถือว่าเป็นความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายในการพัฒนา

อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. สวนดอกไม้ จำนวน 1 แห่ง
2. ศาลาพักผ่อน จำนวน 4 หลัง

บุคลากร

1. คณะกรรมการบริหารโครงการฯ จำนวน 5 คน ทำหน้าที่ตรวจความคืบหน้าของงานปรับปรุงสถานที่
2. เจ้าหน้าที่เทศบาล จำนวน 1 คน ทำหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยและปรับปรุงบำรุงรักษาสถานที่อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มิถุนายน 2544	-ปรึกษาในกลุ่มตัวแทนท้องถิ่น พร้อมร่างโครงการปรับปรุงวัดพระธาตุทะเลเม่นชัยเป็นสถานที่ท่องเที่ยว	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย/ตัวแทนท้องถิ่น
กรกฎาคม 2544	-นำเสนอโครงการนี้ให้กับวัดพระธาตุทะเลเม่นชัย	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย
สิงหาคม-ตุลาคม 2544	-จัดเขียนและเสนอโครงการฯ ต่อกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อขอเงินสนับสนุน 10,300,000 บาท	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย/กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
ตุลาคม 2544	-ได้รับการตอบรับจากกรมการปกครอง โดยกรมการปกครองให้เทศบาลส่งโครงการฯ กลับอีกครั้ง	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย/กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
24 ธันวาคม 2544	-กรมการปกครองอนุมัติเงินอุดหนุนเป็นเงิน 8,254,000 บาท	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย/กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
2 พฤศจิกายน 2544	-แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการ	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย/คณะกรรมการบริหารโครงการ
15 มกราคม 2545	-ลงนามสัญญาก่อสร้างกับผู้รับเหมาในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและก่อสร้างเพิ่มเติม • ปรับปรุงภูมิทัศน์พระธาตุเจดีย์ใหญ่ • ก่อสร้างสวนดอกไม้ พร้อมศาลาพักผ่อน จำนวน 4 หลัง • ทำซุ้มประตูป้ายพระธาตุ • สร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และทางเดินคันทิ • วางระบบประปา ไฟฟ้า พร้อมวางท่อระบายน้ำและบ่อบำบัดน้ำ • ขุดคลองพร้อมเขื่อนตลิ่งกันพัง	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย/ผู้รับเหมา
ปลายเดือน มกราคม 2545	-ดำเนินการปรับปรุงและก่อสร้างเพิ่มเติมในบริเวณวัดพระธาตุทะเลเม่นชัย	-ผู้รับเหมา
เมษายน-พฤษภาคม 2545	-ดำเนินการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวพระธาตุทะเลเม่นชัยอย่างต่อเนื่อง	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย
มิถุนายน 2545	-การปรับปรุงและก่อสร้างแล้วเสร็จ	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย/คณะกรรมการบริหารโครงการ
กรกฎาคม 2545	-เปิดบริการอย่างเป็นทางการ	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย/คณะกรรมการบริหารโครงการ
ต้นปี 2546	-องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ให้การสนับสนุนงบประมาณ 50,000 บาท สำหรับจัดประเพณีไหว้พระธาตุ	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย/องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์
เมษายน 2546	-จัดประเพณีไหว้พระธาตุพร้อมกับงานวันสงกรานต์ โดยจัดกิจกรรมตามประเพณี เช่น รดน้ำดำหัว และการประกวดกลองยาว มีการออกร้านค้าจากท้องถิ่นต่างๆ และการตรวจสุขภาพสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องงาน โดยสถานีนอนามัย เป็นต้น	-เทศบาลตำบลทะเลเม่นชัย/คณะกรรมการบริหารโครงการ

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --	-- บทบาทความร่วมมือ --
องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้รับเหมา วัดพระธาตุทะเลเม่นชัย	-สนับสนุนงบประมาณ 50,000 บาท สำหรับจัดประเพณีไหว้พระธาตุ -ดำเนินการปรับปรุงและก่อสร้าง -รับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าสาธารณูปโภคในแต่ละเดือน

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

วัดพระธาตุทะเมนชัยเป็นวัดที่มีคนเข้ามาสักการบูชาพระธาตุจำนวนไม่มาก

หลังการดำเนินการ

เมื่อมีการประชาสัมพันธ์และได้ปรับปรุงสถานที่แล้ว ทำให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ยนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นประมาณปีละ 100 คน

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
ความไม่สอดคล้องระหว่างการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว กับลักษณะเฉพาะของวัดพระธาตุทะเมนชัยที่พระสงฆ์เน้นการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน จึงเป็นสิ่งที่ค่อนข้างขัดแย้งทางความคิดระหว่างพระสงฆ์ กับ ชรवास	เนื่องจากลักษณะเฉพาะของวิถีปฏิบัติของพระสงฆ์ที่ต้องการความสงบและเรียบง่าย ขณะที่สวนทางกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นเทศบาลจึงได้จัดให้มีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวใน 2 ลักษณะที่แยกจากกัน คือ การนมัสการพระธาตุสามารถที่จะเข้าไปกราบไหว้ในบริเวณวัด แต่ส่วนของกิจกรรมหรือประเพณีที่จะจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีผู้คนมาร่วมจำนวนมากๆ จะจัดในบริเวณสวนสาธารณะ ซึ่งจัดสร้างขึ้นอีกพื้นที่หนึ่งห่างจากพระธาตุประมาณ 100 เมตร

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ คือความร่วมมือร่วมใจ และท้องถิ่นเห็นร่วมในมิติที่จะพัฒนาพระธาตุให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้านหนึ่งหมายถึงชื่อเสียงของท้องถิ่นที่จะได้รับการกล่าวถึง ส่วนอีกด้านหนึ่งคือการหมุนเวียนของเงินที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้จ่าย ทั้งการซื้ออาหารและของที่ระลึก รวมไปถึงการรับเงินบริจาคจากศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ที่จะได้นำมาทำนุบำรุงสถานที่อย่างต่อเนื่อง กล่าวโดยสรุป ท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานปกครองหรือชาวบ้านได้ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในกระบวนการ โดยเฉพาะการจัดงานประเพณี ซึ่งสามารถสร้างความสัมพันธ์ของชุมชนในเขตเทศบาลให้มีลักษณะของความเป็นเครือญาติมากกว่าที่จะเป็นความสัมพันธ์แบบสังคมเมือง ที่ค่อนข้างจะมีความเป็นเมืองและต่างคนต่างอยู่มากขึ้น

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

เทศบาลตำบลทะเมนชัยสนับสนุนงบประมาณสำหรับจัดประเพณีไหว้พระธาตุ ปีละ 50,000 บาท และตั้งงบประมาณเพื่อการบำรุงรักษาให้มีความสะอาดสวยงามร่มรื่นในบริเวณอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวในตำบลอย่างต่อเนื่อง และเพื่อเป็นศูนย์รวมความศรัทธาของชาวพุทธในเขตอีสานใต้ต่อไป

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายยุทธนา ตีระมาศวณิช
ตำแหน่ง : นายกเทศมนตรี
หน่วยงาน : เทศบาลตำบลทะเลเมนชัย
ที่อยู่ : ถนนรถไฟ หมู่ 2 ตำบลทะเลเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
โทรศัพท์ : (044) 618-197, (01) 877-7880

ชื่อ-นามสกุล : นายทิวทัศน์ หลงสอน
ตำแหน่ง : ปลัดเทศบาล
หน่วยงาน : เทศบาลตำบลทะเลเมนชัย
ที่อยู่ : ถนนรถไฟ หมู่ 2 ตำบลทะเลเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
โทรศัพท์ : (044) 618-197, (01) 999-2267

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2544

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลตำบล
สถานที่ตั้ง	ถนนรถไฟ หมู่ 2 ตำบลทะเลเม่นชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 31130
ขนาดพื้นที่	8.76 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	12,029,842.59 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
งบประมาณรายได้ทั้งสิ้น	16,597,180.14 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	28 คน ทั้งหมด 6 คน พนักงานท้องถิ่น 3 คน ลูกจ้างประจำ 19 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	4,498 คน
จำนวนครัวเรือน	972 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	100 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	20,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	เป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทที่มีความหนาแน่นของอาคาร บ้านเรือนและประชากร เนื่องจากเคยเป็นแหล่งขนถ่ายสินค้า และยานการพาณิชย์ที่สำคัญของอำเภอลำปลายมาศ ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มและที่ดอน ประชากรส่วนใหญ่จึง มีอาชีพทำนาเป็นส่วนใหญ่ เป็นสังคมเครือญาติ นับถือ ศาสนาพุทธ ยึดมั่นในจารีตประเพณีแบบชาวไทยทั่วไป ใช้ ภาษาอีสาน-ภาษาไทย สื่อสารในชีวิตประจำวัน